

בענין אין מעבירין על המצוות

בהדלקת נרות שבת

1234567

להדליק את הנר סמוך למדליק

שאל נשאל רבינו זצ"ל מדוע לא מצינו שכשמדליקים נרות שבת יצטרכו מדינא להדליק קודם את הנרות הקרובים יותר אל המדליק מצד דאין מעבירין על המצוות, [וע' משנה ברורה סי' כ"ה סק"ג דהא דפוגע בתפילין קודם לציצית חייב להניחם קודם משום שאין מעבירין על המצוות זה אפילו אם עוד לא אחזם בידו, אלא שלפי הושטת ידו הם מונחים קרובים יותר עיי"ש ובביאור הלכה]

והראה רבינו זצ"ל את המשנה ברורה בהל' חנוכה סי' תרע"ו סק"א דבליל שני של חנוכה וכו' ידליק קודם הנר השמאלי וירחיק את עצמו לצד שמאל בעת ההדלקה כדי שיפגע בו תחילה ולא יצטרך להעביר על המצוות עיי"ש.

אולם אמר דיתכן דאי"ז ממש מדינא די"ל דכיון דכל הנרות הם מצוה א', דכשמדליק למשל בליל ג', ג' נרות מקיים בכולם מצוה א' דהדלקת נר חנוכה, א"כ אין נפקותא אם יקדים ויחשיב נר רחוק קודם, כיון דגם הנר הקרוב ישמש כשידליקנו אח"כ כחלק מאותה מצוה גופה,⁵⁸ ודוגמא לזה מצאנו בפוסקים, דיעויין במג"א סי' ח' סק"ו שהביא מהשל"ה דנהגו לעשות עטרה בטלית לסימן שילבש הטלית תמיד באופן שאותן ציצית שלפניו יהיו לעולם לפניו והחלק העליון לעולם למעלה, דכך מצינו בר"ן בשבת פ' הבונה בשם הירושלמי דהקפידו במשכן דקרב שזכה לינתן בצפון ינתן בצפון לעולם דלפיכך רושמין עליהן שלא יחליפו עיי"ש. אולם יש פוסקים שחולקים על השל"ה וסוברים דבטלית אין קפידא בזה, ולא דמי לקרשים דמשכן, דבטלית כיון דכל הטלית היא חתיכה א' ובגד א' אין יותר קפידא איזה חלק בבגד יהיה במעלה עליונה ואיזה לא, והוכיחו כן מהמבואר ברש"י פרשת ויצא [בראשית כח"א] דהאבנים שלקח יעקב לשום מראשותיו התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת. עיי"ש, וקשה דעדיין יריבו החלק שבאבן שאינו תחת ראשו עם החלק שבאבן שתחת ראשו, וע"כ דכיון שהכל אבן א' כבר אין

58. ויש לעיין בבציעת הפת בליל שבת שמבואר בפוסקים שצריך לבצוע התחתונה, ודנו שם משום אין מעבירין אע"פ שהם לכאור' מצוה אחת, ולכמה פוסקים צריך לבצוע את שתי החלות.

קפידא איזה חלק באכץ בשימוש נעלה יותר, ולכן לא דמי לקרשים שהביא השל"ה דשם הם קרשים מחולקים, ולכן אין לשנות ממעלתם⁵⁹. ולכן גם בעניננו י"ל דלענין איסורא דאין מעבירין על המצוות — שמקיים המצוה בחברתה ולא בזו הקרובה יותר — סגי בזה שלבסוף קיום המצוה דהדלקת נרות חנוכה כפי ההידור תתקיים גם בזו הקרובה, ולא חשיב כמעביר עליה. אמנם כל זה לענין הדין הגמור דאין מעבירין על המצוות, אך כיון שמ"מ מבואר במ"ב בשם החיי אדם להתמיר כן בנרות חנוכה, א"כ יש להיזהר כן לכתחילה גם בנרות של שבת להדליק קודם הנר הקרוב יותר, עכ"ד זצ"ל.

[לינקטינהו לשמעתייה]

קידוש

סיפר רבינו זצ"ל להגר"ח קניבסקי שליט"א, שפ"א שאל את החזו"א האם מי שיש לו תקופה מסוימת שאינו יכול לאכול דגן יוצא קידוש במקום סעודה על ידי אכילת פירות, והשיבו דלאדם זה הפירות הם סעודתו, מאחר שאין מאכלו אלא זה (ואף בלילה). והביא הגר"ח קניבסקי שליט"א ראיה לזה מהמן דאמרינן שמשא תיקן להם על אכילתו ברכת הזן ועל אף שמן אינו פת מ"מ להם זה היה סעודתן⁶⁰.

[הגר"ח קניבסקי שליט"א]

בענין האוכלים לאקשין קוגל בשב"ק בבוקר אחר קידוש לפני נט"י לענין ברכה אחרונה

בבירור דין שנוגע מאד להלכה באלו שנוהגים בשבת לאכול אחר קידוש קודם נט"י פת הבאה בכיסנין וגם לאקשין קוגל (פשטידא מאטריות) דיש להסתפק אם

59. ע' בס' "ציצית" עמ' י"ט שהביא כדברים אלו מלקט הקמח החדש בשם ס' אדני פז. [לינקטינהו לשמעתייה]

60. והוסיף הגר"ח קניבסקי שליט"א דלפי"ז יתכן שגם כשהרגישו במן טעם פירות היו מברכים על זה בהמ"ז.